

УКРАЇНЬСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ,
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Сергій ПЕТРОВ

«30» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова)

(нормативна/вибіркова)

Методи прийняття управлінських рішень

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва галузі)

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Адміністративний менеджмент

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Ступінь вищої освіти магістр

Факультет (інститут) Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, менеджменту та освіти дорослих

(назва факультету(інституту), для здобувачів вищої освіти якого викладається дисципліна)

Харків – 2023 рік

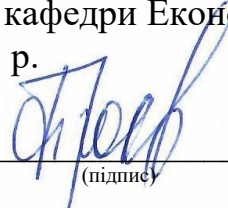
Робоча програма навчальної дисципліни Методи прийняття управлінських рішень для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Адміністративний менеджмент», рівень вищої освіти – другий (магістерський), ступінь вищої освіти – магістр.

« 30 » червня 2023 р. – 13 с.

Розробник: Олена КІР'ЯН, к.екон.н., доц. кафедри економіки та менеджменту

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри Економіки та менеджменту
Протокол № 20 від « 30 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри

Вікторія ПРОХОРОВА

(підпис)

(ім'я, прізвище)

« 30 » червня 2023 року

Ухвалено Науково-методичною радою УІПА

Протокол № 6 від 30 червня 2023 р.

« 30 » червня 2023 р.

Голова

Наталія БРЮХАНОВА

(підпис)

(ім'я, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни					
Кількість кредитів ЄКТС 3,0 кредити	<i>Статус дисципліни – вибіркова</i>					
Загальна кількість годин 90 годин	Розподіл годин за формами організації освітнього процесу					
	Навчальні заняття, год.	Самостійна робота, год.	Практична підготовка, год.	Контрольні заходи	Всього, год.	
	Денна форма здобуття освіти (ДФЗО)					
	30	60	не передбачено	залік	90	
	Заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	6	84	не передбачено	залік	90	
	Розподіл годин за типами навчальних занять					
	Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсова робота (проект), год.	Індивідуальні заняття, год.	Всього за типами навчальних занять, год.
	Денна форма здобуття освіти					
	12	18	не передбачено	не передбачено	не передбачено	30
Заочна форма здобуття освіти						
4	2	не передбачено	не передбачено	не передбачено	6	
Мова навчання	Українська					

2. Мета, завдання та передумови вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є закріплення здатності до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та креативності (генерування нових ідей) для подальшого прийняття та обґрунтування управлінських рішень з дотриманням вимог та потреб забезпечення національної безпеки України та ефективної діяльності суб'єкта господарювання та/або адміністративного органу.

Завдання навчальної дисципліни: теоретична та практична підготовка здобувачів з питань змісту, особливості та призначення елементів управлінських рішень, вибору методологічних інструментів їх прийняття та ефективної реалізації; формування здатності оцінювати альтернативи, обрати модель управлінського рішення з урахуванням чинників середовища, проконтролювати процес його реалізації та оцінити ефективність.

Пререквізити:

1. Законодавча основа адміністративного менеджменту
2. Механізми та технології публічного управління та адміністрування
3. Технології антикризового управління
4. Фахові дисципліни першого (бакалаврського) рівня освіти

Постреквізити:

1. Наукові дослідження та форсайт в публічному управлінні
2. Фінансовий менеджмент
3. Основи економічної безпеки
4. Дипломне проектування

3. Результати навчання

Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Якісні критерії оцінювання результатів навчання
90-100 балів («Відмінно») А	Здобувач здатен повністю розкрити зміст теоретичних питань. При відповідях використовує термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. Практичні завдання розв'язує правильно, з використанням всіх формул та пояснень до них, відповідних методологічних

	<p>інструментів.</p> <p>Здатен робити висновки до отриманих результатів, які характеризуються логічністю, обґрунтованістю, раціональністю. Може застосовувати нестандартні підходи до розв'язання завдань. Виконує наукову роботу на належному рівні.</p>
<p>82-89 балів («Добре») В</p>	<p>При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді на теоретичні питання допускає два-три недоліки або не більше однієї помилки, які не впливають на основний зміст питання.</p> <p>При розв'язанні практичних завдань виявляє вміння застосовувати теоретичні знання й методологічний апарат для рішення стандартних завдань, однак допускає незначні помилки та недоліки при оформленні матеріалу; відсутні чіткі висновки по отриманому рішенню.</p>
<p>74-81 балів («Добре») С</p>	<p>При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом стандартного ступеня складності, а також вільне оперування ним у стандартній ситуації. При відповіді на теоретичні питання допускає два-три помилки, які не суттєво впливають на основний зміст питання. Не володіє додатковим теоретичним матеріалом, не здатен в достатній мірі застосувати теоретичні знання щодо складної, не стандартної ситуації.</p> <p>При розв'язанні практичних завдань виявляє вміння застосовувати теоретичні знання й методологічний апарат для рішення лише стандартних завдань, допускає помилки й недоліки при оформленні розрахункового або аналітичного матеріалу, відсутні чіткі висновки по отриманому рішенню.</p>
<p>64-73 бали («Задовільно») D</p>	<p>При відповіді на питання теорії здобувач виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді студент не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.</p> <p>При розв'язанні практичних завдань здобувач допускає істотні помилки при виборі методу рішення, алгоритму; рішення не ефективне, лише частково відповідає поставленому завданню.</p>
<p>60-63 бали («Задовільно») E</p>	<p>При відповіді на питання теорії здобувач виявляється не достатнє, часткове відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, без логічного взаємозв'язку. При відповіді здобувач не може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.</p> <p>При розв'язанні практичних завдань здобувач допускає істотні помилки при виборі методу рішення, алгоритму; не володіє знанням формул, рішення не ефективне, лише частково відповідає поставленому завданню.</p>
<p>35-59 балів («Незадовільно») FX</p>	<p>Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання більшою мірою відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.</p>

	Здобувач показує, що зв'язок досліджуваного теоретичного матеріалу з рішенням конкретних прикладів не усвідомлюється самостійно.
1-34 бали («Незадовільно») F	Здобувач не володіє теоретичним матеріалом курсу, не може запропонувати рішення практичних завдань

5. Засоби діагностики результатів навчання

Форма контролю	Вид завдання	Засоби діагностики
1. Демонстрація усних навичок володіння матеріалом	Усна доповідь, дебати	Публічний виступ на практичному занятті, доведення власної думки, обговорення
	Участь в бліц-опитуванні	Коротка відповідь на лекційних і практичних заняттях
2. Виконання практичних завдань	Виконання завдань	Підготовленість до завдань до початку практичного заняття
		Обов'язкове обґрунтування виконаних завдань
		Активність в ході виконання завдань на занятті
		Участь в обговоренні результатів практичного заняття
		Рецензування відповідей інших здобувачів освіти
3. Виконання завдань у системі дистанційної освіти	Самостійне завдання 1	Розв'язання ситуації та прийняття рішення. Складання тлумачного словника українською та англійською мовою (до 5 термінів по ситуації)
	Тестові самостійні завдання	Тестові завдання на сайті дистанційної освіти
4. Наукове завдання	Творче завдання	Самостійна творча наукова робота
4. Складання заліку	Відкриті запитання	Виконана в аудиторії згідно з розкладом – співбесіда та/або письмове завдання

6. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Процес управління і управлінські рішення

Управління як процес. Взаємозв'язок загальних функцій управління і їх взаємодія в процесі здійснення управління. Проблемна ситуація. Проблеми стабілізації та проблеми розвитку. Поняття «управлінське рішення», «прийняття рішення». Основні ознаки управлінських рішень: цілі, наслідки, поділ праці, професіоналізм. Мета, задачі управлінських рішень. Вимоги до рішень. Комплексний характер управлінських рішень.

Класифікація управлінських рішень. Економічній, організаційній, технологічній, правовий та соціальний зміст управлінського рішення. Основні вимоги до управлінських рішень. Матриця взаємозв'язку системних функцій менеджменту. Обсяг функцій по змісту, масштабу інформації, повноваженням і

відповідальності в прийнятті управлінських рішень. Типові помилки та причини невиконання рішень.

Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття управлінських рішень.

Місце людського фактору у процесі прийняття рішень. Особистісні фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень: психічні процеси (пізнавальні, вольові, емоційні, мотиваційні), психічні стани (реакції особистості на зовнішні та внутрішні стимули), психічні властивості (загальні індивідуальні). Специфічний вплив темпераменту, віку, досвіду, статі суб'єкта та об'єкта рішення на процес прийняття управлінських рішень.

Особливості стилів прийняття управлінських рішень. Підходи до виділення стилів прийняття рішень: класифікація Макгрегора, класифікація Лайкерта, класифікація Таненбаума і Шмідта. Класифікація стилів прийняття рішень за ознаками, а саме: - співвідношення зусиль менеджера на стадіях розробки й характеристики альтернатив (інертні, обережні, врівноважені, ризиковані й імпульсивні), ступінь участі підлеглих у процесі прийняття рішень; - рівень організації управлінських рішень. Особливості мислення керівників.

Неформальні аспекти розробки рішень. Основні психологічні рекомендації щодо розв'язання проблеми прийняття управлінських рішень.

Тема 3. Методологія та технології прийняття управлінських рішень в публічному управлінні та адмініструванні

Системний підхід до управління. Поняття системи, її елементів та властивостей. Структуризація проблем. Основні напрямки застосування ідей та 6 принципів системного аналізу для вирішення управлінських проблем. Процедури системного аналізу. Основні принципи застосування системного підходу до вирішення управлінських завдань. Актуальні методології в системі розрахунків, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Технологія процесу розробки управлінського рішення.

Поняття «фактори середовища». Характеристика факторів зовнішнього середовища прямої і непрямої дії. Модель п'яти конкурентних сил (за М.Портером). Вплив факторів внутрішнього середовища.

Діагностика внутрішнього середовища організації. Інформаційне забезпечення. Кадрове забезпечення. Ресурсне забезпечення. Часове забезпечення. Взаємовплив та взаємозалежність факторів зовнішнього та внутрішнього середовища при прийнятті управлінського рішення.

Тема 4. Методи прийняття управлінських рішень в публічному управлінні та адмініструванні

Системний аналіз в теорії прийняття рішень: сутність, мета, особливості, характерні ознаки, переваги. Класифікація методів, що використовуються при розробці рішень. Методи групової роботи і методи індивідуальної роботи.

Евристичні методи розробки та прийняття рішень: метод «прямої мозкової атаки», метод «635», метод морфологічного аналізу, метод голосування

«Запроти», метод сценарію, метод «ключових питань», методи експертних оцінок.

Дерево рішень: сутність методу та ситуації, в яких він застосовується. Групові методи прийняття рішень: властивості групи та негативні ефекти прийняття рішень у групі. Методи мозкового штурму. Метод Дельфі: сутність, етапи, переваги та недоліки. Японська (кільцева) система прийняття рішень, метод дискусії, морфологічний метод і метод аналізу кола проблем, метод аналогій, синектика, морфологічний аналіз, випадковий імпульс, метод «635», метод модерацій.

Евристичні методи в прийнятті управлінських рішень.

Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері. Прийоми й методи економічного аналізу. Багатопланові аналітичні методи. Математичні методи в економічному аналізі: методи елементарної математики, класичні методи математичного аналізу, статистичні методи, методи математичного програмування, дослідження операцій.

Тема 5 Моделі прийняття управлінських рішень в публічному управлінні та адмініструванні

Сутність, призначення та причини моделювання управлінських рішень. Основні проблеми моделювання. Процес побудови моделі: постановка завдання, побудова моделі, перевірка моделі на достовірність, застосування моделі, оновлення моделі.

Типи моделей: фізична, аналогова, математична. Блочна модель. Теорія ігор. Теорії черг або модель оптимального обслуговування. Модель управління запасами. Модель лінійного програмування. Імітаційне моделювання. Мережеве моделювання. Процес вибору та умови використання моделей.

Тема 6. Реалізація, аналіз якості та ефективності управлінського рішення в публічному управлінні та адмініструванні

Ідентифікація кінцевого результату управлінського рішення. Варіативність управлінських рішень і здійснення вибору. Формування методології здійснення вибору. Порівняльний аналіз. Ранжування та критерії відбору альтернатив (критерій Лапласа, критерій середнього виграшу, критерій Ваальда, критерій Севіджа, критерій максімакс та ін.).

Організація розробки рішень. Принципи організації розробки рішень. Функції учасників в організації розробки рішення.

Економічна оцінка управлінського рішення. Показники оцінки ефективності рішення.

Особливості організації контролю етапів процесу виконання рішення та їх вплив на ефективність.

Результат управлінського рішення як фактор ефективності адміністративного менеджменту.

7. Розподіл годин навчальних занять за темами курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	ДФЗО						ЗФЗО					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Особливості управлінських рішень та процесу їх прийняття												
Тема 1. Управлінське рішення, його види та особливості в ПУА	13	2	2	-	-	9	14,5	0,5	-	-	-	14
Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття управлінських рішень	13	2	2	-	-	9	14,5	0,5	-	-	-	14
Тема 3. Методологія та технології прийняття управлінських рішень в ПУА	15	2	4	-	-	9	15,0	1,0	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	41	6	8	-	-	27	44	2,0	-	-	-	42
Змістовий модуль 2. Методи, моделі та реалізація управлінських рішень												
Тема 4. Методи прийняття управлінських рішень в ПУА	16	2	3	-	-	11	15,0	0,5	0,5	-	-	14
Тема 5. Моделі прийняття управлінських рішень в ПУА	16	2	3	-	-	11	15,0	0,5	0,5	-	-	14
Тема 6. Реалізація, аналіз якості та ефективності управлінського рішення в ПУА	17	2	4	-	-	11	16,0	1,0	1,0	-	-	14
Разом за змістовим модулем 2	49	6	10	-	-	33	46	2,0	2,0	-	-	42
ВСЬОГО	90	12	18	-	-	60	90	4	2	-	-	84

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1. Завдання: вибір кола питань по змісту управлінського рішення та формування первинного алгоритму	2	-
2	Тема 2. Завдання: узгодження моделі прийняття рішення з ситуативним питанням	2	-
3	Тема 3.1 Завдання: прийняття управлінського рішення з урахуванням впливу змін чинників зовнішнього середовища	2	-
4	Тема 3.2 Завдання: прийняття управлінського рішення з урахуванням впливу змін чинників внутрішнього середовища	2	-
Разом за змістовим модулем 1		8	-
Змістовий модуль 2.			
5	Тема 4 Завдання: вибір оптимальних методів прийняття управлінських рішень	2	0,5
6	Тема 5.1 Завдання: формування математичної моделі управлінського рішення	2	0,5
7	Тема 5.2 Завдання: застосування мережевого моделювання	2	-
8	Тема 6.1 Завдання: формування та ранжування альтернатив з застосуванням критеріїв оцінки	2	0,5
9	Тема 6.2 Завдання: оцінка ефективності управлінського рішення	2	0,5
Разом за змістовим модулем 2		10	2
ВСЬОГО		18	2

10. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Форми організації самостійної роботи	Форми виконання самостійної роботи	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
Підготовка до лекцій, практичних занять, проходження контролів	Опрацювання конспекту лекцій, джерел навчальної інформації (навчальної літератури) за темою та додаткової літератури (6 лекцій по 1 годині / 1 лекція - 4 години)	6	4
	Підготовка до практичних занять шляхом вивчення літератури й конспекту (9 занять по 1 годині / 1 заняття по 4 години)	9	4
	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до тестування	6	12

	за темами курсу (2 тестових завдання по 3 години / 2 тестових завдань по 6 години)		
	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел при підготовці до заліку	10	20
Виконання самостійних завдань в системі дистанційної освіти	Проходження тестового контролю (2 тестових завдань по 30 хвилин)	1	1
Виконання обов'язкових самостійних завдань	Виконання самостійного завдання 1	10	-
	Виконання самостійного індивідуального завдання	-	31
Виконання наукового завдання	Опрацювання літературних джерел при підготовці до наукового завдання та його виконання	18	12
ВСЬОГО:		60	84

11. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

12. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології (проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія студентоцентрованого навчання тощо).

У залежності від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснення, лекція; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та метод проблемного викладу; ілюстрація та демонстрація;

– на практичних заняттях – виконання ситуаційних завдань практичного та творчого характеру, моделювання й аналіз ситуацій, формування елементів законодавчих актів, диспути;

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури; аналіз, систематизація, класифікація, конспектування освітньої інформації; виконання завдань, пошук відповідей на запитання.

13. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль – виконання завдань (вправ), публічний захист (обґрунтування) виконаних завдань, усне опитування, блиц-опитування.

Підсумковий контроль – залік.

Підсумкове складання контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти та обладнання, необхідне для вивчення навчальної дисципліни

Використання проектора. Наявність оболонки Moodle для роботи в системі дистанційного навчання.

15. Рекомендовані джерела інформації

Методичне забезпечення

1. Методи прийняття управлінських рішень: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ОС «магістр» денної та заоч. форм здобуття освіти спец. 281 Публічне управління та адміністрування (Адміністративний менеджмент)/ Укр. інж.-пед. акад., Каф. економіки та менеджменту. упоряд.: О. І. Кір'ян; Харків: УПА, 2023. 48 с.
2. Методи прийняття управлінських рішень : метод. вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти ОС «магістр» денної та заоч. форм здобуття освіти спец. 281 Публічне управління та адміністрування (Адміністративний менеджмент) / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд.: О. І. Кір'ян. Харків : УПА, 2024. 16 с.
3. Методи прийняття управлінських рішень: метод. вказівки до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ОС «магістр» денної та заоч. форм здобуття освіти спец. 281 Публічне управління та адміністрування (Адміністративний менеджмент)/ О. І. Кір'ян : Укр. інж.-пед. акад., Каф. економіки та менеджменту. Харків: УПА, 2023. 24 с.

Рекомендована література

1. Герлах І. В. Методи прийняття управлінських рішень: Електронні навч.-метод. рекомендації до вивчення курсу. Електронне навчальне видання. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 40 с.

2. Моделі і методи прийняття управлінських рішень: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К. Ф. Ковальчук та ін. Дніпропетровськ: Герда, 2014. 118 с.
3. Прийняття управлінських рішень: навч. посібник. Ю. Є. Петруня та ін.; ред. Ю. Є. Петруня. 3-те вид., переробл. і доп. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2015. 209 с.
4. Прийняття управлінських рішень: навч. посібник. Ю. Є. Петруня та ін.; ред. Ю. Є. Петруня. 4-те вид. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
5. Прийняття управлінських рішень в економіці та маркетингу: навч. посібник для студентів спеціальностей: 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг»; уклад.: В. І. Іваненко, Ж. Т. Черноусова. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 62 с.
6. Ус С. А., Коряшкіна Л. С. Моделі й методи прийняття рішень: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Дніпропетровськ: НГУ, 2014. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Дисципліна в системі дистанційної освіти УПА: <http://do.uipa.edu.ua>
2. Навчальне забезпечення курсу в бібліотеці УПА: <http://library.uipa.edu.ua>
3. Президента України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/all>
4. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал Парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
6. Конституційний Суд України. Офіційний вебсайт. URL: <http://www.ccu.gov.ua/storinka/pro-ksu>
7. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт. URL: <https://niss.gov.ua/>
8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
9. Міністерство економіки України. Офіційний вебсайт. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>